

Ad 10. D. Eodem sensu quo id contendunt romani theologi, Tr. in sensu adversarii N. Sane s. Irenæus aperte docet hæreticos seducere « per magicas illusiones, et universa fraude » (Lib. 2. cap. 31. n. 2. ed. cit.); negatque vera miracula ab ipsis fieri (1). Id ipsum docet Origenes (2); s. Cyprianus loquitur hypotheticæ, ut inferat, quod etiamsi hæretici prophætarent, ac dæmonia ejicerent, et virtutes magnas facerent in nomine Christi, tamen hæc nihil ipsis proficerent ad salutem (3); s. Augustinus hæreticorum signa contemnit velut « figmenta mendacium hominum, vel portenta fallacium spirituum » (4); comparat eorum prodigia cum prodigiis paganorum et Judæorum (5). Itaque falsum est, hos patres affirmasse hæreticos signa ac prodigia patrasse. Nusquam hoc absolute affirmant. Sic neque romanenses, ut loquitur adversarius, id fatentur, atque inter hos Tournelyus nunquam concessit vera miracula ab hæreticis fieri posse, imo expresse negavit. Hypotheticæ autem et ipse loquitur dum ait, quod etsi admitteretur vera fuisse miracula quæ a novatianis patrata perhibentur, hæc tamen non in hæreses, sed in fidei confirmationem facta essent (6).

Ad 11. D. Quæ tamen juridice falsa ostensa sunt, C. vera N. De his alibi scripsimus (7).

Ad 12. D. Immerito. Tr. vel C. jure merito N. Ut vero insistamus in miraculis quæ Ecclesiis orientalibus, id est, ecclesiæ græcæ schismatica tribuit Nectarius hierosolymitanus patriarcha, animadvertimus cum plura recensere ex sola incerta fama; nonnulla quæ naturali prorsus ratione explicari possunt; illud vero quod tanquam nobilissimum urget et tam christianorum quam infidelium testimonio probatum, utpote quod singulis annis in omnium conspectu renovatur, de luminæ scilicet, emicante ad crepusculum seu hora ante solis occasum sabbati sancti in

(1) Ibid. subdens: «Nec enim cæcis possunt (hæretici) donare visum, neque surdis auditum, » etc.

(2) Lib. II. cont. celsum n. 31. et 32. edit. Maur. tom. 1. pag. 423. integrum ejus textum adducere, nisi esset nimis prolixus.

(3) Lib. De unit. eccles. edit. Maur. pag. 199.

(4) Lib. De unit. eccles. cap. 19. n. 49.

(5) Ibid. Imo lib. XIII. contra Faustum, cap. 3. loquens de manichæis: «Miracula, inquit, non factis.»

(6) Cf. in tract. de eccles. p. 1. quest. II. art. 3. concl. 1. in solut. difficult. § 4. edit. Paris. seu Venet. 1763. pag. 77.

(7) In tract. De vera relig. p. 4. cap. 3. col. 62. Mirum proinde est Palmer vim facere in ejusmodi fictitiis jansenistarum prodigiis, et quod pejus est innitit auctoritati Lamberti effrontis jansenista de quo ita legitur in Mémoires pour servir à l'hist. ecclésiast. pendant le dix-huitième siècle, tom. IV. pag. 670. «Mais le plus ridicule et le plus condamnable de ces ouvrages est l'exposition des prédictions et des promesses. Le P. Lambert y embrasse le millénarisme, et soutient, comme les protestans, que le pape est l'antéchrist. Il n'a pas honte de préconiser les convulsions comme un ouvrage surnaturelle et divine, et, dans un morceau fort long, il veut faire admirer comme des prodiges un mélange honteux de fables, de tours de force et d'impies. Aussi ce passage fut-il blâmé dans le parti même de l'auteur, et on y a mis des cartons. On ne peut assez s'étonner qu'au XIX. siècle, un homme, qui ne passait pas pour fou, un religieux, un théologien, ait imaginé d'exalter encore des scènes révoltantes, des impostures manifestes, des blasphèmes monstrueux.» Talis porro est auctor quem nobis opponit Palmer.

vivifico Christi sepulcro, cujus et sese testem exhibet, paucis abhinc annis detectum plane fuit veluti fraus græculorum simoniacorum qui phosphori ope lumen illud accendebant; adeoque jure illud ac perinsigne miraculum prorsus evanuit (1). Crimine porro ab uno disce omnes. Quæ de ceteris hæreticis urget adversarius non moramur; quia cum nullum documentum profèrat, non potuimus expendere. Sed responsio ex dictis in promptu est.

Ad 13. D. Si absque solido fundamento id romanenses contenderent, C. si tali innixi fundamento, ut neque ab adversariis rejiciatur N. Porro vel ipse Paley acerrimus romanæ Ecclesiæ hostis fatetur probatissima inter omnia esse miracula, quæ in causis canonizationis ab Ecclesia romana admittuntur (2). Quod et alii fassi sunt (3). Non est igitur falsa præsumptio hæc catholicorum, sed veritas extra omnem dubitationis aleam constituta.

Ad 14. Resp. et nos id ipsum fassos esse. Quid inde? Num ex eo quod plura falsa miracula evolvantur, ideo quæ vera esse certissime constat, rejicere debemus? Quis unquam sobrius ita ratiocinatus est? Et en tamen seculum in quem hæretici navem illidunt suam. Plura miracula sunt aut suspecta aut falsa, ergo nulli miraculo est credendum. Vere: *judicia Dei abyssus multa!*

Ad 15. D. Ab iis qui omnia spernunt, nec dignantur processum expendere, C. ab iis qui prudenter se gerunt N. Increduli certe sunt ad risum proclives; ast libenter rident etiam stulti. Cavendum ipsis est ne aliquando risus eorum convertatur in luctum. Rident ejusmodi homines sola miracula romanensia, quia præter hæc nulla vera miracula eduntur de quibus ridere possint, quod ipsi bene norunt.

Ad 16. D. Qui tamen arguit adversus cœtus protestantium ex defectu miraculorum, C. Secus, Tr. Doctus hic auctor quoad substantiam nobiscum con-

(1) Hoc equidem accepi ex ore illius ipsius qui fraudem Hierosolymis detexit, universo spectante populo, in quo plures europæi galli, angli, itali inveniebantur an. 1853, quique nunc Romæ degit. Vix ipse effugit necem quam ipsi hac de causa schismatici inferre volebant: a turcis et a catholicis qui triumphum eceperunt, ex illorum manibus ereptus est. De detectione istius fraudis publicæ ephemerides Smyrnenses et Constantinopolitanæ verba fecerunt an. 1854. quo anno patriarcha schismaticus armenus encyclicam ad suos dedit; qua eis prohibuit, ne se conferrent ad ignem sacrum s. Sepulcri cujus frans comperta lane erat. Nectarius porro furiosus schismaticus plura referi sine critica, quæ nunc ab omnibus eruditissimis habentur; nusquam affirmat confectum aliquando alicujus miraculi processum fuisse. Ejus opus: *Confutatio imperii Pape in Ecclesiam a schismaticis anglicanis primum translatum ac vilegatum fuit Londini apud Joan. Taylor an. 1702. ut odium in Ecclesiam romanam apud suos conoverent. Sed adeo incomptum et inconditum est ejusmodi opus, ut paucis factum certe facere potuerit.*

(2) Op. cit. *Evidences*, etc. prop. II. ch. 1. § 1. cujus verba in linguam nostram conversa hæc sunt: «Quorum (miraculorum) probatissimum extrahitur a documentis quæ in medium afferuntur, dum conficitur processus eorum (sanctorum) canonizationis, ritus qui raro locum habet ante seculum ab ipsorum obitu etc.»

(3) Cf. Milner: *Excellence de la religion catholique*, Trad. de l'anglais. Paris, 1825. tom. I. Lettre XXIII. XXIV. ubi energice solvit difficultates propositas adversus miracula Ecclesiæ catholicæ a Middletonio, Gibbonio, Douglass, quæ ferme eadem sunt ac illæ quas denuo nobis objicit Palmer.

venit pro certo statuens: «Sanctitatem signis divinis exteriori manifestatam, veram indicare Ecclesiam, ac proinde ipsius esse notam positivam: repugnat enim Deum talibus signis homines in errorem inducere» (1); ac paulo post: «Et vero, inquit, sanctitas alicujus societatis præcipue per miracula demonstratur: atqui protestantes nulla in sui gratiam afferunt miracula apud ipsos patrata» (2). Quod vero spectat ad distinctionem inter notas positivas et negativas (secus ac nobis videatur qui contrariam viam inivimus quam ipse cum card. De la Luzerne ingressus est) poterit abundare in sensu suo. Nec enim nobis cum catholicis, sed cum acatholicis res est.

Adversus notas catholicitatis et apostolicitatis.

Obj. 1. Si Ecclesia est romana, non est igitur catholica, sed romanensis vocanda; 2. Ecclesia enim vere catholica constare debet universis Christi fidelibus, qui saltem in articulis fundamentalibus profitendis consentiant; cum vero communionem omnes, quas sectas vocat, Ecclesia illa repudiet veluti antichristianas, nunquam eam catholicam seu universalem, sed particularem vocaveris, utut diffusam, ut ipsa autumat. 3. Ad summum dici potest eam constitinere partem Ecclesiæ catholicæ, cujusmodi partes sunt Ecclesia græca, multo vero magis russica, Ecclesiæque britannicæ cum quibus conjuncta Ecclesia romana veram efficiet Ecclesiam catholicam. 4. Reipsa, subdit Palmer, hoc attributum universalitatis, Ecclesiæ permanentis attributum est, quæ quovis tempore debet esse universalis. Porro, sec. XV, obedientia romana ferme intra solam Europam coarctabatur, cum ea ætate nondum fundata essent Ecclesiæ in altero hemisphærio; Ecclesiæ orientalis independens erat; quod si identidem pax cum græcis et eutychiænis reintegrata est, hæc non fuit nisi momentanea, apparens, nunquam vero generalis. 5. Ecclesiæ proinde latinæ non erant per id tempus universales; quod si tunc non erant, frustra insistitur in subsequente ipsarum incremento atque in presenti earum amplitudine, quoniam, juxta dicta, universalitas debet esse attributum permanentis. Cum igitur non fuerint universales a, sec. XI. ad sec. XVI., sequitur ipsas partem tantum constitinere Ecclesiæ catholicæ; seu, quod idem est, titulus catholicarum non est exclusivè proprius ecclesiarum romanarum, sed ex æquo eodem fruuntur ecclesiæ britannicæ, et orientales, 6. quæ nunquam catholicorum titulum tribuunt aut concedunt cuivis schismati, quod rom. pontifex excitaverit

(1) Tract. de vera ecclesia, cap. 2. prop. 3. § 2. edit. secunda. Paris, 1854. tom. I. pag. 272.

(2) Ibid. prop. 2. p. 283. Consulto omisi quæ Palmer objicit ex Benedicto Labre, adducto, juxta ipsum, jansenismo, quia nunquam in parocchia pascha suscepit, aliæque ejusmodi, attamen miraculis claruit, ita ut his permotus Thayer ad Ecclesiam catholicam fuerit conversus. Hæc enim omnia Romæ non ignorantur: causa Benedicti Labre adhuc agitur in sac. congregatione Rituum: nisi proinde omnia fuerint discussa, et plane disiecta quæ contra ipsam facere videntur, certe ulterius res non procedet. Inutile proinde est de his in presentia litem serere. Quod attinet ad conversionem Thayer, quæ Romæ contigit, verissimum est, et merito de ea gloriatur catholicis, cum is ferventissimus evaserit in America missionarius.

intra earundem jurisdictionem (1). Ergo.

Resp. ad 1. D. Si romanæ nomen coarctaretur ad significandam peculiarem romanæ ecclesiæ diocesim, C. si usurpetur ad significandas ecclesias omnes in toto orbe diffusas quæ romano subsunt pontifici, ac servant eum eo communionem fidei et charitatis N. Responsio patet ex dictis; sublata enim æquivalence vocis, ruit difficultas (2).

Ad 2. N. Ecclesia enim catholica constare omnibus illis et solis Christi fidelibus debet, qui unitatem omnimodam fidei et charitatis servant cum ejusdem Ecclesiæ visibili capite, quod postea ostendemus alium non esse nisi rom. pontificem. Quicumque propterea ab alterutra, multo vero magis ab utraque abscedunt, sive in paucis, sive in multis, sive in fundamentalibus articulis, sive in non fundamentalibus, aut hæretici aut schismatici, ut plurimum vero et hæretici et schismatici sunt. Ita se gesserunt apostoli respectu sui temporis novatorum; ita se primitiva gessit Ecclesia, quæ nunquam novatianos, donatistas ac luciferianos ut catholicos habuit; ita semper denique

(1) Op. cit. p. 1. cap. 11. sect. 3. pag. 296. seqq.

Ut autem postrema hæc difficultas intelligatur, exponendum est systema auctoris ejusque asseclarum hæc in parte. Hic igitur, pro certo sumens ecclesias anglicanas, quæ nobiliori magisque antiquitate redolente nomine britannicæ appellare mavult, partem Ecclesiæ catholicæ nihilo minus ac romana ecclesia constitinere, schismaticos omnino esse declarat illos omnes Britannici imperii subditos qui catholice romanæ ecclesiæ ibidem adherent sive ex anglicanismo ad ejus sese recipiunt communionem, quippe qui ecclesiæ anglicanæ unitatem scindant, ejusque episcoporum jurisdictioni reluctentur. Eadem plane ratione, episcopos ac vicarios apostolicos quos sancta sedes in illis regionibus in quibus anglicana dominatur religio, constituit, theologi isti oxonienses veluti intrusos, schismaticosque traducunt. Quapropter catholico-romani ab illis in eodem prorsus censu habentur ac methodiste, quakeri caterique ab anglicana ecclesia dissidentes. Sic porro qui sinceram atque avitam catholicæ Ecclesiæ fidem, omnium seculorum testimonio firmatam profitentur, qui communionem cum romano pontifice, per tot ante secula in britannicis illis ecclesiis agnitam tuerentur, atque infaustum novæ anglicanæ ecclesiæ schisma ab Ecclesia universali repudiant ac detestantur, schismatis incurrunt nota, isque adnumerantur sectis, quæ ex anglicano ipso schismate eruperunt et rem catholicam magis magisque pessumdederunt. Itane vero? Illud autem seiscitari libet, si Ecclesia romana ab istis auctoribus, saltem ut pars Ecclesiæ catholicæ omnino habeatur, occur episcopales ipsi in illis regionibus in quibus eadem pacifice dominatur, schismata excitare non verentur? Id certe Palmerio juxta sua principia probari nequit, atque adeo fateri ipse visus est. Sed facta publica, quæ facile afferre possem, rem ita se habere evincunt.

(2) Jure quoad hanc denominationem ecclesiæ romanæ qua designatur ecclesia catholica, aptare debemus responsionem quam dedit s. Pacianus difficultati ex denominatione ecclesiæ catholicæ objectæ a schismaticis novatianis. Itaque s. Pacianus, in ep. 1. ad Sympronianum, cum sibi, ex persona novatianorum, objecisset: «Sed sub apostolis, inquit, nemo catholicus vocabatur: esto, respondet, sic fuerit, vel illud indulge. Cum post apostolos hæreses extitissent, diversisque nominibus cultum Dei atque regiam lacerrare per partes et scindere nitentur; nonne cognomen suum plebs apostolica postulabat, quo incurrerit populi distingueret unitatem, ne intemeratam Dei virginem error aliquorum per membra laceraret? Nonne a, pellatione propria deceit caput principis signare?» Igitur ad eum modum quo prius Ecclesia, quæ christiana dicebatur, ob vilitatem hæreticorum et schismaticorum, qui sibi hæc appellationem communem fecerunt, debuit vocari catholica ut a sectis distingueretur; sic, cum postea fidem hæretici et schismatici factiones suas cooperant vocare ecclesiam orthodoxam et catholicam, debuit præterea denominari romana, ab ejus capite romano pontifice, ut innotesceret a factionibus illud sibi nomen usurpantibus.

constanterque se gessit Ecclesia universa, insequentibus seculis ad nos usque, his omnibus perpetuo illud ingenians: *Nescio vos; tum illud: Qui non est mecum, contra me est.* Ridicuum est, ex eo quod nonnulli factiosi, superbiae filii, identidem vexillum perduellionis erexerint contra unice veram Ecclesiam Christi, pluresque ad eandem traxerint seditionem, illam cessare esse catholicam, quia istorum restitit pervicaciae, inobedientiae et perduellioni.

Ad 3. N. Ecclesia siquidem catholica non indiget ejusmodi copiis auxiliariis ad inamissibilem suam hanc proprietatem et notam catholicitatis constituentem aem conservandam. Ipsa se sola, ex Christi institutione, fortis est. Ignorat proinde quid sint ecclesia graeca, russica aut anglicana; scit se unicam esse veram Ecclesiam, nec plures dari posse, cum Christus unicam instituerit; illas proinde quae se ecclesias jactant rejicit ut schismaticas atque haereticas, eodemque in censu habet ac habuit arianos, macedonianos, nunc vero temporis lutheranos, calvinistas, dissidentesque reliquos, quos rejiciunt et ipsae communionem graeca, russica et anglicana, velut haereticos. Parum autem, imo nihil refert, quod ejusmodi sectae sese catholicas vocent, interdum etiam romanas (1); nam usurpationis facile arguuntur in hac denominatione, prout patres arguebant veteres sectas, quae eandem sibi denominationem per summam impudentiam tribuebant (2). Nec enim de nomine, sed de re controversia est.

(1) Sane societas quae se vocat graeco-russam, quantum nihil habeat cum graecis commune praeter schisma et errores, non solum lenis buccis se appellat *orthodoxam, universalem* seu *catholicam*, sed sub finem anni elapsi, cepit se appellare etiam *romanam*, ut facilius illudat rudi- bus et impericis illosque sic ad antiquam et avitam fidem et Ecclesiam relinquendam atque ad amplectendum schisma adducat. Adnotat enim auctorsupplementi ad ephemeridem augustanam, 17. decembris 1859, n. 531. in ephemeride Petropolitana quae *apis septentrionalis* nuncupatur, quaque, ut aiunt, *officialis* est, inscribi synagogam *russicam, veram, universalem unitatem orientalis ROMANAE ecclesiae*. Ex his deprehendimus, 1. non obstantibus omnibus conviciis, quibus ad haec usque tem, ora schismatici romanam Ecclesiam insecuti sunt, ut odiosam redderent, eos tamen nunc se honestare hac ipsa appellatione ad venerationem sibi conciliandam. Tanta est vis veritatis! Deprehendimus 2. quantum invaluerit impudentia apud illos atque praesumptio, ut non vereantur se *romanos* dicere; ex quo fit, si eos audiamus, ut *romani* facti fuerint *russi, russi* autem *romani*. Quis haec risu non excipiat? Mirabilis profecto haec esset rerum conversio.

(2) Ea quomodo circa hanc denominationem Ecclesiae catholicae sua aetate patres Ecclesiae scripserint. Cum Fortunius donatista suam sectam ubique terrarum reperiri affirmaret, s. Augustinus petiit ab eo litteras communicatorias, adiciens: «Hoc modo facillime illam terminari posse quaestionem» ep. XLIV. ad Elaeusium n. 5. Paulo ante duo alia exhibuimus ejusdem s. doctoris testimonia, alterum ex lib. *de util. credendi* cap. 7., alterum vero ex lib. *de vera relig.* cap. 7. S. Cyrillus Hierosolym. catech. XVIII. monet iter agentem: «Neque id tantum quaras simpliciter, ubi sit Ecclesia, sed ubi *catholica* Ecclesia. Hoc enim primum nomen est sanctae hujus, et matris omnium nostrum, quae est sponsa D. N. J. C. Unigeniti Filii Dei.» Cui consonans s. Pacianus, ep. I. ad Sympronian. : «Ego forte, scribit, ingressus populosam urbem hodie, cum marcionitis, cum apollinariacos, catalahrygas, novatianos, et ceteros ejusmodi comperissem, qui se christianos vocarent; quo cognomine congregacionem meae plebis agnoscerem, nisi catholica diceretur?» Haec applicentur anglicanis, Russis, Graecis schismaticis, protestantibus, et normam tuam habebimus ad veros catholicos a fictitiis internosecudos.

Ad 4. *Neg. min.* Nam, licet Ecclesia romana in sola Europa dominaretur sec. XV., ubique tamen gentiam filios sibi obsequentes semper habuit et habet. Inter nestorianos in Chaldaea, inter eutyechianos seu monophysitas in Aegypto et Armenia; ubique inter islamitas, in indicis plagis, ut taceam de aliis regionibus occidentalibus et septentrionalibus, plures, quovis tempore, Christi in terris vicario obsecuti sunt et obsequuntur, eandemque cum ipso fidem et communionem professi sunt et profitentur. Fatente ipso Palmario, non est necessaria ad universalitatem constituendam diffusio *physica et absoluta*, sed sufficit plane *moralis* (*Op. cit. p. 7. cap. VII. pag. 148*), ut scilicet ubique aliqui sint qui ad veram Christi Ecclesiam pertineant; idque merito, alioquin, tribus prioribus seculis, Ecclesia catholica minime extitisset.

Nec refert quod, eo seculo, nondum Ecclesia romana fines suos in alterum hemisphaerium, seu continentalem terram protulerit cum haec nondum detecta fuisset; nam idem adversarius pariter fatetur ad *moraalem* universalitatem satis esse si in omnibus mundi *cogniti* regionibus inveniatur *adhaerentes*, ut ipse loquitur, verae ecclesiae, et haec fines suos pretendat cum debita proportione in illas regiones, quae successive deteguntur (*Ibid.*).

Sic etiam nihil interest quod orientalis ecclesia independens fuerit, nec nisi precaria extiterit pax cum illa inita. Ut enim animadvertimus, catholicitas Ecclesiae romanae nulla ratione pendet a schismate graeco, aut ab haeresi eutyechiana; alioquin cessasset esse catholica quando tot orientales Ecclesiae adhererunt Nestorio et Eutyecheti, aut quando donatista se ab Ecclesia romana separarunt: quod nemo dicet.

Ad 5. *Neg.* omnes ejusmodi sequelas quae ex falsis praemissis deducuntur. Et nos pariter contendimus attributum, ac propterea notam catholicitatis permanentem esse oportere: jam vero, cum ostenderimus catholicam semper permansisse Ecclesiam romanam, non obstantibus illis peculiaribus defectionibus, in ferri nequit eandem Ecclesiam *partem* quidem esse Ecclesiae catholicae, minime vero absolute atque in sensu exclusivo catholicam esse. Velint itaque nolint sectae orientales et anglicanae, nunquam ipsae in censum venient catholicae ecclesiae, nisi, erroribus et schismate ejuratis, se recipiant in sinum Ecclesiae romanae, cum eaque communicent in unitate fidei et regimini, cum debita subjectione ac dependentia a rom. pontifice.

Ad 6. *Resp.* Ecclesiam romanam sollicitam non esse quid de catholicis commorantibus intra ditionem schismaticorum graecorum aut anglicanorum hi ipsi sentiant aut dicant. Etiam veteres ariani vocabant catholicos *homousianos*, *p-lagianos traducianos*, et ita porro; tamen catholici semper fuerunt catholici, et illi haeretici aut schismatici. *Episcopaliani* porro fundamentum, dum catholicos britannica ditioni subjectos *schismaticis* accensere non videntur, in falso supposito situm est, se nempe partem catholicae Ecclesiae effi-

cere, cum tamen ab ea divisi plane sint, cum nullam cum ipsa nec externam nec internam habeant communionem, atque a catholicae unitatis centro prorsus abhorreant. Qui igitur schismatici sunt? An illi qui communioni catholicae Ecclesiae, ejusque capiti fideliter adherent contra peculiarem schismaticam ecclesiam; aut potius episcopi hujus peculiaris ecclesiae, nulla pollentes jurisdictione, ceterique ad eam pertinentes, qui ab Ecclesiae universalis unitate recedunt, et schisma fovere pergunt? Praclare Augustinus, de Triconio donatista loquens: «Non vidit, inquit, quod consequenter videndum fuit, illos videlicet in Africa christianos pertinere ad Ecclesiam toto orbe diffusam, qui utique non *istis ab ejusdem ecclesiae* *communionem atque unitate* *sejunctis*, sed ipsi orbi terrarum per communionem connecterentur (1).» Id ipsum nos reponimus anglicanis.

II. *Obj.* 1. Suis tenebris obsita est apostolica romanorum pontificum successio; dissentient antiqui scriptores circa immediatum Petri successorem, quem alii Linum, alii Clementem fuisse scribunt; idem dic de Cleto et Anacleto, quos alii quidem distinguunt, alii vero identificant; 2. incerti praeterea sunt nonnulli qui in serie Romanorum praesulum recensentur, adeo ut mira sit in illorum catalogo contextendae varietas; 3. per annos plus minus septuaginta, pontificum sedes non Romae sed Avenione fuit; 4. identidem pontifices dubii eandem sedem occuparunt; pluribus ipsa annis saepe vacavit; haud pauci simoniaci fuerunt et intrusi qui sedem illam omni vitiorum caeno foedarunt. Quis porro ejusmodi successioni imitj potest ad apostolicitatem Ecclesiae ad-truendam (2)? Ergo.

Resp. ad 1. D. in nonnullis illius successionei individuis et adjunctis, C. successio ipsa, N. Successio certissima est, omnium documentum testimonio confirmata, quam nonnisi decipientis in dubium revocare queat. Si qua autem in hac pontificum continuata serie discrepantia est, haec non afficit nisi primorum Petri successorum mediatam aut immediatam post il-

(1) Contr. epist. Parmen. lib. I. c. 1. Caeterum in publicis actis imperii britannici, *romani* vocantur *catholici*. Quando in supremo illius consensu (*parlamento*) actum est de *emancipatione*, quam vocant, catholicis in britannica ditione degentibus conferenda, constanter *catholici-romani* vocati sunt: data autem est die 25. jan. 1829.

(2) Ita passim recentiores protestantes. Porro Palmer enim suis anglicanis nobis dat ecclesiam *particularem* romanam extitisse a s. Petro, ac plures alias ecclesias illius obedientiae, quae ab illa pacifice originem traxerunt, aut ab aliis ecclesiis apostolicis, jure posse uti *apostolicas* spectari. Verum contendit idem dici posse de orientalibus et britannicis sive anglicanis; quod quidem paulo post expendimus; interim ejus concessionem amplectimur una cum ejusdem ecclesiae romanae quam tenuit, apologia a criminatione idololatriae, saltem in genere. *Ibid.* Sed num inter hujusmodi scriptores, errori propugando addictos, doctrinae consensio expectanda est? Dum ita ab uno romana purgatur Ecclesia, dum ea saltem est pars catholicae Ecclesiae adeoque ut catholica agnoscitur et declaratur, plures ex oxoniensibus eandem Ecclesiam in haeresim atque apostasiam tempore *Tridentini* concilii prolapsam esse contendunt, in eoque statu perseverare. Vide *tracts for the times*, seu opuscula oxoniensia v. p. 10. Londin. 1855-58., id ipsum Pusey, ac Newman, in Ecclesiam romanam vehementiori stylo iterare haud desinant.

lius obitum successionem (1), atque Cleto et Anacleto, ob nominis similitudinem, identitatem aut distinctiorem: argumenta pro utraque sententia pugnant (2). Nos criticis ejusmodi controversiam dimittentibus, in quacumque demum hypothesi, dicimus eam nullius frugis esse ad infirmandam certitudinem successionei de qua agimus.

Ad 2. *Resp.* Esto; Etiam si de unius aut alterius pontificatu, eoque brevissimo, dubitaretur in adeo tot seculorum longa nedum varia rerum vicissitudine, inter tot persecutiones, barbarorum incursiones, civilesque factiones, nihil profecto eidem successioni detraberetur. Quanam est historia, sive sacra sive profana, quae decem et octo seculorum periodum complectatur, quae nodos interdum haud offerat extricatu difficillimos, et de quibus probabilis inter eruditos nunquam cessabit disceptatio? Nemo tamen sanus hac de causa suspectam historiam habebit. Idem die de catalogo varietate in pontificibus romanis recensendis.

Ad 3. *D.* Translata est residentia romanorum Pontificum Avenionem, C. romana sedes, N. Hoc enim, ut postea ostendemus, fieri nequit. Porro pontifices Avenione residentes universam per se regebant Ecclesiam, per suos vero in Urbe vicarios episcopatum romanum administrabant.

Ad 4. *Tr. Ant. Neg. Cons.* Dato enim quod unus vel alter pontifex dubius extiterit, ac, si placet, etiam intrusus aut simoniacus, imo qui se vitis polluerit, nihil exinde sequitur adversus continuatam pontificum successionem; quemadmodum non censetur interrupta successio pontificum judaeorum, quamvis, regum graecorum, ac postea romanorum imperatorum potentia ac vi, plures summum pontificatum adepti fuerint malis artibus, simoniace, atque adeo pessime illum administraverint (3). Accedente universalis Ec-

(1) Et enim s. Irenaeus, lib. III. cap. 5. n. 5, refert Linum consecratum in episcopum fuisse ab apostolo Petro, cui deinde postea successit, qui successorem habuit Anacleto, quem excepit Clemens. Juxta Tertullianum, b. Petro successit Clemens, ab eo ordinatus. Hi porro facile inter se conciliantur, si dicamus s. Irenaeum locutum esse de Lino et Anacleto veluti de immediatis Petri successoribus, Tertullianum vero de Clemente tanquam de successore Petri mediato. Imo Godefridus Vendelinus censet Linum rexisse Ecclesiam romanam, adhuc vivente Petro, per aliquot annos, velut ejus vicarium, cum ipse Petrus Urbe abesset. Certe nihil prohibet quominus dicamus plures, per id temporis, vigente persecutione et postulantibus Ecclesiae adjunctis, consecratos in episcopos fuisse, qui deinde sibi invicem successerunt. Cf. *opusc. inscript. de Clementis et ejus epistolarum tempore divinatione* apud Cotelerium *PP. apostolic.* vol. I. pag. 158. seqq. In hujus sententiam convenit etiam Isaacus Vossius in epist. II. seu *Responsione ad Blondellum* *ibid.* vol. II. pag. 445.

(2) Qui alterum ab altero distinguant innuntantur diversis utriusque pontificis nominibus, patria, die festo, vitae gestis, catalogis, iconibus, etc.: qui vero unum esse continent, urgent nominis similitudinem, antiquos scriptores, qui si memorant Cleto, silent de Anacleto et vicissim. Schelestrate, in *op. antiquitas Ecclesiae dissertationibus, monumentis ac notis illustrata.* Romae 1695. tom. I. diss. 2. cap. 2., expensis utriusque sententiae momentis, concludit n. 14: «In tanta antiquorum discrepantia credimus, locum, habere praefaram Baronii regulam, quod in his, quae sunt romanae ecclesiae, major adhibenda sit fides ejus alumnis, quam ceteris.» Vossius I. c. pariter distinguit Cleto et Anacleto.

(3) Cf. Joseph. Flavium *Antiquitat. Judaic.* lib. XX.

clesiæ consensu, si quod vitium irrepsit in electione, sanatum est. Ex his potius inherentes humanæ infirmitati defectibus admirabilem Dei in hanc sanctam sedem deprehendimus providentiam, quæ nunquam passa est ut illa tot inter personales, ut ita dicam, defectus, ullum caperet detrimentum, sive in iis quæ ad fidem, sive in iis quæ ad morum doctrinam pertinent. Exinde præterea discimus non humana prudentia et industria, sed divina prorsus potentia regi illam ac sustentari (1).

DIFFICULTATES ex variis sectis.

I. Obj. Penes protestantes unitas fidei viget et charitatis; viget præterea medium utriusque conservandæ. Etenim 1. in fide profitenda conveniunt, quæ complectitur præcipuos articulos: si qua apud eos reperitur libertas, hæc non afficit fidei dogmata, sed quæstiones adiaphoras, prout fieri consuevit inter theologos catholicos; 2. charitas vero inter eos efficit ut unum Christi corpus constituant, ac se veluti fratres complectantur, non obstante in nonnullis diversa sentiendi ratione. Quod vero ad media utriusque unitatis conservandæ spectat, 3. notum est omnes agnoscere Scripturam sacram veluti supremum controversiarum tribunal, omnes pari consensu retinere symbolum Apostolicum, in eo et symbolum Nicæno-Cyprium, ac symbolum Athanasianum. 4. Quod si hæc non sufficiant, non desunt generalia comitia, quibus omnes se subjicere debent; publicas habent et communes fidei confessiones seu, ut vocant, libros symbolicos; nihil igitur apud ipsos desideratur ad veram unitatem constituendam et conservandam.

cap. 10. ed. Havercampii, ubi enumerat omnes qui ab Aaron usque ad Phanum, qui tempore belli a seditiosis constitutus est summus sacerdos, pontificatum gesserunt, ac refert summam quomodo plures ad hunc honoris apicem pervenerint.

(1) Quam diversam opinionem de summis pontificibus, qui XI. prioribus seculis Ecclesiam rexerunt, habuerit Hurter patet ex iis quæ scribit in vita Innocentii III. lib. XIII. ed. cit. tom. II. pag. 346., ubi, describens antiquam s. Petri basilicam, inter cetera hæc habet: « Ici, les mausolées de presque tous les papes, depuis saint Clément, publièrent par leurs inscriptions ou par des symboles, leurs actions, leurs qualités, leur piété: l'âme du chrétien était extraordinairement émue de voir réunie, dans ce sanctuaire des plus profonds mystères, l'enveloppe terrestre de tant de grands esprits, qui avaient réglé, dirigé et représenté depuis dix siècles, l'élément suprême de la vie des générations passées, et qui s'étaient distingués, comme autant de colonnes de la vérité, par leurs sentiments et leurs actions, par leur savoir et leurs mœurs. »

Apposite etiam Bellarminus, præf. in libros de summo Pontifice, n. 7. et 8., scripsit: « Ac, ne forte putarem ob vitam incorruptam et mores integerrimos summorum pontificum tandiu stetit hæc sedem permisit ad extremum Deus, ut etiam quidam parum probi pontifices atque quando hæc sedem tenerent et regerent... Itaque nihil est quod hæretici tantum laborent in quorundam pontificum vitis conquirendis. Nos enim agnoscimus et fatemur ea fuisse non pauca: sed tantum abest ut iis gloria hujus sedis obsecureretur vel minueretur, ut iisdem potius vehementer crescat et amplificetur. Hinc enim intelligimus, non humano consilio, prudentia, viribus, romanum pontificatum tandem consistere, sed quia hæc petra ita a Domino roborata, divinitus fundata, angelorum custodiis septa, singulari Dei providentia et protectione munita est, ut adversus eam portæ inferorum nullo modo prevalere possint, sive illis portis persecutio tyrannorum, sive rabies hæreticorum, sive schismaticorum furor, sive scelera et flagitia designentur. »

Resp. N. A. Ad I. prob. D. conveniunt in profitenda fide, quæ complectatur præcipuos articulos juxta uniuscujusque arbitrium determinandos, Tr. quæ reipsa præcipuos complectatur et creditu necessarios, N. Transmissimus primum distinctionis membrum etiam in adversariorum hypothesis, cum notum sit: 1. nullam sectam cum altera convenire in eadem fidei professione; 2. plures non solum diversa, sed plane contraria sentire et credere, ut patet ex articulo de reali Christi presentia in eucharistia deque aliis non paucis; 3. plerisque protestantes omnem symbolismum plane rejicere, quem vocant, per contemptum, fidem formulariam; 4. plures item ad christianismi essentiam constituendam, omnem fidei necessitatem rejicere (1), cum, juxta ipsos, christianismi essentia consistat in cordis affectu, in affectu sentimentali, in charitate, cetera vero efficiant solam illam quam dicunt formam extrinsecam, supervenientem (Vid. Tract. De vera religione, prop. IV). Verum, hoc omisso, æquis ignorat articulos præcipuos esse relativos? Alii enim sunt præcipui lutheranis, alii zwinglianis, alii calvinianis, alii denique, ut ceteros prætermittamus, Genevensibus, quibus articuli de Trinitate, de divinitate Christi, de propagatione peccati originalis alique ejusmodi non solum non sunt præcipui, sed nulli prorsus sunt. Ex his patet utrum libertas quæ apud protestantes viget, afficiat fidei dogmata an vero adiaphoras tantum quæstiones, quæ conferri possint cum controversiis in scholis catholicis sine ullo fidei dispendio agitari solitis. Si his omnibus addatur principium fundamentale protestantismi, quod hic consistat in plena examinis libertate (2), omnibus perspectum erit quænam apud eos communis dari queat fidei confessio, quæ præcipuos articulos complectatur; cum, illo semel constituto, actum sit de quolibet articulo.

Ad 2. D. Charitas malignantium, quæ efficiat unum Christi corpus ad instar musivi ejusdem operis, C. proprie dicta, qualis nempe requiritur ad unitatem Ecclesiæ constituendam, N. Non alia inter sectas protestantes charitas (utitur scilicet hoc nomine ex adversariorum ore, qui veras rerum notiones pervertunt)

(1) Cf. quæ scripsimus in tract. De vera religione, prop. IV. seqq. cum notis annexis.

(2) Præter documenta quæ in tract. cit. adduximus, alia pene innumera præsto sunt: sic protestans minister genevensis Paschoud, in opus. *qu'est-ce qu'un protestant?* inculcat protestantismum consistere « dans la liberté d'examen, dans la liberté de croyance, et dans la liberté de culte pour tous et pour chacun; » et in alio op., quod ministri protestantes tradunt legendum suis adeptis, cui tit. *Recueil de passages de l'Écriture sainte*, ed. Genev. 1745. pag. 135., affirmatur quod, vi ejusdem principii: « Chaque particulier a le droit de choisir la religion qui lui paraît la meilleure. » Denum pastor ac professor genevensis Chevalière, in op. *De l'autorité dans l'église réformée*, p. 58. 66. seqq. scribit: « La loi de l'examen est constituée dans la réforme... Tous les membres de l'église ont le droit et font bien d'examiner, d'après leur raison et l'évangile, si les doctrines qu'on leur propose sont conformes à la parole de Dieu, sans que personne au monde soit fondé à les inquiéter, à les blâmer, à les punir. Sans cela nos devanciers auraient très-mal agi en se séparant de l'Église de Rome, et les récriminations de cette Église contre nous seraient fondées. » Cf. *Le Guide du catéchumène vaudois* par M. A. Charvaz, évêque de Pignerol. Paris, 1810. tom. I. liv. I. p. 1re suiv.

obtinere, quam ea qua exterius colligantur ad oppugnandam catholicam Ecclesiam, quæ propterea non charitatis sed odium rectius nuncuparetur; hæc dempla, nullo jam inter se federe consociantur. Non solum enim in diversas abeunt sententias, uti sæpius animadvertimus, sed intestinis et publicis discordiis mutuo se proscindunt et anathematizant (1). Unitas charitatis in eadem communione consistit cum ecclesiæ capite ac singulis ejusdem membris.

Ad 3. D. Sensus uniuscujusque privato exposita, C. a legitima auctoritate, N. Mirum est protestantes, post tot seculorum experimentum, adhuc jactare Scripturam veluti supremum controversiarum iudicem ac tribunal inappellabile, cum ipsa, ex privatorum interpretatione, quovis seculo, omnium discordiarum imo et hereseon parens extiterit. Cum enim Scriptura liber sit mortuus, ejusque littera occidat, ut loquitur Apostolus, evidens est illius sensum inter protestantes a subjectiva uniuscujusque persuasionem pendere. Spiritus ejus tunc solum vivificat, cum Scripturæ adjicitur legitimus atque infallibilis interpret. Verum de hoc argumento postea. Idem die de symbolis (in hypothesis quod ea admittantur; siquidem plerique ea nunc rejiciunt) quæ, cum non nisi implicite plures articulos contineant, de aliis vero plane sileant (2), fit ut controversiis innumeris campus semper latissime pateat.

Ad 4. D. Quæ tamen comitia nulla intrinseca auctoritate pollent, sed solum extrinseca et directiva, Tr. quæ vim habeant cogendi ad internum fidei assensum, N. Plura utique, per summam incoherentiam, penes protestantes celebrata ejusmodi comitia sunt, atque adeo interdum celebrantur; verum enimvero, cum ipsi fateantur hujusmodi comitia errare posse, nec infallibilitate pollere, evidens est minime ipsis tribui posse judicariam potestatem, sed solum declaratoriam, prout presbyteriani aperte confessi sunt (3). Dixi vero per summam incoherentiam illa comitia ad fidei controversias dirimendas celebrari, quia repu-

(1) Recoletur quæ paulo ante attulimus de hoc argumento. Dissensionum quæ inter presbyterianos America septentrionalis exardescunt, recens exemplum refert cl. Kenrick, coadjutor episcopi Philadelphie, in op. cit. *Theologia Dogmatica*. Philadelph., 1859. tract. II. *De Ecclesia* cap. 8. *De unitatis defectu* in sectis p. 184.; ubi refert in calvinianorum comitiis generalibus, singulis fere annis, sententias obtinuisse et obtinere, quæ, alterna vice, illi *scholæ novæ*, quæ a confessionis vel principis longissime abscedit, vel *scholæ veteri* calvinianæ favent. Cum autem commentationes in epistolam ad Romanos a quodam Barnesio, Philadelphie, ante paucos annos, editæ, hæreseos fuisse insinuatæ, ipseque ex synodi auctoritate a munere prædicandi suspensus, comitia generalia Pittsburgi an. 1856. eum absolverunt: anno, vero insequenti, comitia generalia Philadelphie habita, omnes novæ scholæ fautores et ecclesiæ in quibus eæ circumerebantur opiniones a consorcio suo abscederunt, quia ratione sexcenti fere evangelici præcones simul abscessi dicuntur. Talis est pax et concordia quæ inter sectarios efflorescit.

(2) Nihil sane in symbolis expresse dicitur de justificatione, de sacramentis, de reali Christi presentia in eucharistia alique ejusmodi perniculis, de quibus acris inter catholicos et sectarios, atque inter sectarios ad invicem controversia est. Sociniani abutuntur symbolo apostolico ad sua perversa dogmata vindicanda.

(3) In *Form of Government of the Presbyterian Church in America, as amended in 1821*. ch. 1. 7.

quant essentiali protestantismi principio de libertate examinis ac omnimoda independentia a qualibet auctoritate. Idem intrinsecum vitium arbitrariis illis inhaeret fidei confessionibus, seu libris symbolicis, quos adversarii quidem jactant, sed reipsa contemnunt (1). Ast de his hactenus: cum dicta sufficiant.

Inst. Quidquid demum sit de lutheranis, reformatis, dissidentibusque reliquis (2), nemo jure inficiari poterit tum ecclesiam orientalem sive græcam, et græco-russam, tum ecclesias britannicas, fidei et communionis unitatem præ se ferre, imo partem constituere Ecclesiæ catholicæ. Etenim 1. ecclesia græca, ac propterea græco-russa, quæ est ab illa progenita, anterior est quacumque ecclesia, quandoquidem ex oriente progressa est, ubi religio christiana cœpit et exinde in alias mundi plagas est disseminata. 2. Eadem ecclesia suam hierarchiam per conti-

(1) Hujus rei vadem libentissime damus auctorem haud suspectum. Etenim Palmer, op. cit. p. I. cap. 12. pag. 388. et 389., aperte declarat lutheranismum et calvinismum vix non evanuisse, ita ut sint potius argumentum historiæ: « Quoniam, ut ait ipse, debiles reliquæ, sine vita quas ipsi post se reliquerunt, quæque adhuc illorum nomine designantur, non sunt nisi luctuosa monumenta systematum quorum imperfectiones et defectus, quicumque demum illi fuerint, nobilitata fuerunt sancto ardore ac zelo erga Deum ejusque revelationem (ut ipse *pæ* autumat). » Sed mira est ipsius auctoris conclusio: « Cum nunc confessiones fidei ob quas Lutherus, Zwinglius et Calvinus suum sanguinem profudissent, sepositæ fere sint veluti antiquatæ, aut subscribantur sub iis clausulis et declarationibus quæ actum subscriptionis ad puram scenam ludicram revocant, quam ratione possumus nos existentiam illorum fidei agnoscere? Oppressi ab audaci impietate neologismi, atque adeo ab incredulitate, quæ se pallio christiani nominis obteggit, quo possint fidei deteriora vulnera inferri, aut in præcepis defecti mortalis lethargiæ, apostasiam mirum arianæ et socinjanæ, lutheranismus et calvinismus, ut systemata religiosa, in regionibus in quibus ortum habuerunt plane videntur perisse! »

(2) Dissidentium nomine significant anglicani illos omnes quos vocant etiam *separatistas* aut *non conformistas*, qui scilicet dissident ab ecclesia legali ac dominante, cujusmodi sunt *methodistæ, baptistæ, jumperi, unitarii, universalistæ... socialistæ* seu *oscentæ*; nam et hæc secta novissime prodiit in Angliâ. Adiecti eidem sunt homines impudentissimi, qui Dei existentiam ut *probabilem* defendunt; demum, inferni, coli, legis naturalis existentiam negant atque irridunt, omnibusque cupiditatibus indulgent. In dicitur turpissima hæc secta ibidem augetur, magno etiam civili reipublicæ detrimento. Quod autem spectat ad professores ipsos oxonienses, ut magis magisque pateat quod nuper attigimus, quam parum inter se conveniant vel in rebus gravissimis, luculentum afferam exemplum in argumento de quo agimus. Palmer methodistas dissidentes extra ecclesiam catholicam, adeoque et anglicanam in ejus hypothesis esse pronuntiat; Pusey, contra, westalianos seu methodistas in cit. epist., vocat *sectionem* seu *portionem ecclesiæ nostræ*; eosque commendat, opponitque eorum doctrinam doctrinæ romanarum. Palmer item, ut vidimus, ecclesiam rom. spectat uti partem ecclesiæ catholicæ, cum qua adhuc esse *conjunctas* ecclesias anglicanas contendit; attamen Newman, ejus collega, in op. *Lectures on the prophetic office of the church*, etc., seu *Lectures de minoribus prophetis ecclesiæ, spectato in relatione ad romanismum et protestantismum popularem*, Lond. 1837. I. III. p. 161. seqq. ut postea videbitur; eam comparat *dæmonico*, rom. pontificem vocat *diabolum*, etc. His vero subscribit Pusey in ep. cit. In tractatibus vero editis a doctoribus ejusdem universitatis Oxoniensis et inscriptis, *pro tempore præsentis*, V. VI. n. 20. p. 5., admirata Ecclesiæ catholicæ seu romanæ antiquitate, universalitate ac unitate, nec non pulchritudine ejus systematis, concludunt: « Nos nequiquam non fundere suspiria, cogitando quod simus ab hac ecclesia *separati*. » Ea quomodo hæc anglicanæ ecclesiæ columnæ in ipsa catholicæ Ecclesiæ notione inter se cohareant: et quibus solidissimis fundamentis ædificium, quod ipsi tanta animi securitate extollunt, innitatur!